

## **ВПРОВАДЖЕННЯ СУОП НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ OHSAS 18001-99**

Луценков В.Л. к.т.н.,  
Гранкіна О.В. к.т.н.,  
Головін С.В., асистент  
*Таврійський державний агротехнологічний університет,*  
*Тел. (0619) 42-12-84*

***Анотація*** - В статті ставиться питання необхідності розробки методології адаптації міжнародних стандартів на підприємствах АПК.

***Ключові слова*** - СУОП, стандарт, заходи, вимоги, адаптація, методи визначення, ризик.

*Постановка проблеми.* На порозі ХХІ століття, людство зіткнулося з проблемою, коли розвиток технічного прогресу призводить до різкого зростання негативної дії на навколишнє середовище і безпеку людини, так і на суспільство в цілому. Світова статистика показує, що дія негативних чинників виробничої діяльності у разі виникнення різного роду аварій, екологічних катаклізмів і, як результат, кількість випадків травматизму і професійної захворюваності залежать, не тільки від рівня існуючої технології, а й в першу чергу від якості існуючих систем управління. Дія яких направлена на управління процесом планування і досягнення цілей і завдань в сфері промислової безпеки і охорони праці.

*Аналіз публікацій.* Управління охороною праці — це розробка і реалізація профілактичних заходів щодо попередження виробничого травматизму, стимулювання роботодавця - покращувати умови і безпеку праці, удосконалювати нормативно-правову базу, створити ефективну систему навчання і підвищення кваліфікації посадових осіб і працівників з питань охорони праці [1]. Разом з тим, управління охороною праці – невід’ємна частина організації виробничого процесу. Покупці продукту, так само як і акціонери, і інші інвестори, є особами зацікавленими в отриманні об’єктивної інформації - про здатність системи працювати на максимізацію прибутку і реалізацію інших поставлених цілей і завдань. Саме з цієї причини з’явилися стандарти серії

ISO-9000, ISO-14000, OHSAS-18000, які були покликані стати інструментом для побудови подібних систем управління [2, 3].

*Основна частина.* Відповідно до статті 13 Закону України «Про охорону праці» на кожному підприємстві повинна діяти система управління охороною праці (СУОП), яка в розвинених країнах трактується як система управління ризиками в галузі охорони здоров'я та безпеки праці, які пов'язані з діяльністю підприємства (міжнародний стандарт OHSAS 18001-99).

Бажання модернізувати наші системи управління охороною праці до цього стандарту примушує нас переглянути підходи до формування нормативно-правової бази таким чином, щоб і СУОП була підсистемою в системі управління виробництвом на підприємстві. При цьому потрібно враховувати, що планування заходів щодо приведення рівня безпеки виробництва будувалось не на підставі 100 відсоткової відповідності стану умов та безпеки праці вимогам чинних нормативно-правових актів з охорони праці, а на основі управління ризиками виникнення нещасних випадків, аварій, випадків професійних захворювань.

В такому разі потрібні методики виявлення ризиків, їх оцінки. Зниження ризиків потребує відповідного управління, фінансування, технічної можливості, економічної доцільності і соціальної відповідальності.

Для цього є підстави. Стаття 29 Закону України «Про охорону праці» дозволяє тимчасове припинення чинності нормативно-правових актів з охорони праці на підприємстві у разі неможливості повного усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я умов праці, а стаття 7 цього закону дозволяє відповідну працю працівників на роботах і робочих місцях із шкідливими умовами праці за умови надання працівникам відповідних пільг і компенсацій. Але, в той же час, законодавство не передбачає визначення ступеня ризику для життя і здоров'я працюючих.

Всі ризики, які пов'язані з виявленими небезпеками необхідно оцінити та впорядкувати за пріоритетами та їхніми рівнями. При цьому їх слід оцінювати як за нормальних умов праці, так і у випадках аварійних ситуацій. Оцінка ризику здоров'я завжди повинна бути кількісною.

Професійний ризик можливо визначати як ризик для життя чи здоров'я, що пов'язаний з трудовою діяльністю. Він включає ризики:

- смерті в результаті гострого чи хронічного впливу професійного фактор, незалежно від тривалості хвороби, якщо зареєстровано зв'язок з професією;
- виробничої травми;
- професійного захворювання, яке визначається як будь-який ненор-

мальний стан чи порушення (за винятком травм), що викликані впливом факторів, пов'язаних з трудовою діяльністю, та які виникли за період більше однієї робочої зміни або доби.

Методи їх визначення детально вивчені в роботі Інституту медицини праці АМН України «Розроблення методів оцінки ризику під час дії хімічних, фізичних, біологічних та фізіологічних факторів виробничого середовища в умовах сучасного виробництва». В роботі Інституту медицини праці АМН України «Критерії класифікації виробничих об'єктів за ступенем їх небезпеки для здоров'я» подана методика оцінки професійного ризику на підприємстві. Для цього на практиці використовуються дані аналізу матеріалів атестації робочих місць, дані щодо захворюваності працівників (форма 23-ТН), фактичні дані щодо виробничого травматизму за декілька останніх років.

Управління ризиком повинне здійснюватись організаційно-технічними, лікувально-профілактичними та економічними заходами. Перевагу слід віддавати технічним та організаційним заходам з усунення небезпечного фактору або зниження його рівня на робочих місцях. У випадку економічної недоцільності повного усунення шкідливого фактору на робочому місці за рахунок нових технологій або організаційних заходів вдаються до зниження рівня ризику до безпечної величини. В таких випадках є потреба у застосуванні ЗІЗ, «захист часом» працюючих – шляхом обмеження контакту зі шкідливим чинником протягом робочої зміни (скорочений робочий час) або річного циклу робіт.

#### *Висновок.*

Мабуть, найважливішим принципом стандарту є те, що всі ризики в організації можуть бути виявлені і оцінені в чисельній формі. Решта принципів багато в чому схожа з основними положеннями стандарту ІСО 9001:2000. Зокрема, необхідно створити систему менеджменту, направлену на зниження ризику і усунення небезпек в організації. При цьому, відповідний стандарт, який є загальнотехнічним, застосовується до організацій всіх типів і розмірів, незалежно від конкретного сектора економіки (галузі промисловості), і ставить вимоги до системи управління професійною безпекою і здоров'ям щодо забезпечення можливості управляти професійними ризиками і підвищувати ефективність такого управління.

#### Література

1. Критерії оцінки виробничих небезпек / [Луценков В.Л., Бутко Д.А., Воїнов М.Т. та інш.]. – Сімферополь: Бізнес-Інформ, 1996. – 224 с.

2. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки (ДНАОП 0.00-8.21-02) / Постанова Кабінету міністрів України №956 від 11 липня 2002 року. – К. : Парл.вид-во, 2002. – 61 с.

3. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. – К., 2002. – 32 с.

## **ВНЕДРЕНИЕ СУОТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ АПК С УЧЕТОМ ТРЕБОВАНИЙ МЕЖДУНАРОДНОГО СТАНДАРТА OHSAS 18001-99**

**Луценков В.Л., Гранкина О.В., Головин С.В.**

### *Аннотация*

**В статье поднимается вопрос необходимости разработки методологии адаптации международных стандартов для предприятий агропромышленного комплекса.**

## **INTRODUCTION AT THE ENTERPRISES OF AGRARIAN AND INDUSTRIAL COMPLEX TAKING INTO ACCOUNT REQUIRE- MENTS OF THE INTERNATIONAL STANDARD OHSAS 18001-99**

**V. Luschenkov., O. Grankina., S. Holovin.**

### *Summary*

**In article the question of necessity of working out of methodology of adaptation of the international standards for the agriculture enterprises is brought up.**